

Araştırma Makalesi/Research Article

<https://doi.org/10.52105/temelegitim.1602947>

Supporting Self-Confidence in Primary School Students: An Action Research

İlkokul Öğrencilerinde Öz Güveni Destekleme Çalışması: Bir Eylem Araştırması

Musa Kazım Demir , Hatice Turan Bora , Hale Çırmık , Şükret Önkür

Gökhan Atan

Received/Geliş: 17 Aralık 2024

Accepted/Kabul: 7 Nisan 2025

Published/Yayın: 1 Eylül 2025

Öz

Okul temelli çalışmalar okulun mevcut bir ya da daha fazla problemine odaklanırken, bir yandan da okulun sorun çözme kapasitesini geliştirmeyi hedefler. Bu çalışmada Ankara’da bir okulun yönetici ve öğretmenlerinin sorun olarak nitelendirdikleri bir olgu olarak öz güven konusu çalışılmıştır. Bu çalışmada ilkökul öğrencileri ile öz güveni destekleyen aktiviteler yapılarak, bu aktivitelerin öğrencilerde oluşturduğu değişimlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma türünde desenlenen bir eylem araştırmasıdır. Araştırmada açık uçlu soru formu, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yapılandırılmış ve yapılandırılmamış gözlem formları ile veri toplanmıştır. Bu araştırmanın çalışma alanını, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir ilkökulda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmaya 2022-2023 öğretim yılı birinci döneminde üçüncü sınıfta öğrenim gören 173 öğrenci katılmıştır. Çalışmada örneklem alınmamış, okuldaki tüm üçüncü sınıflar çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırma sonucunda bir eğitim öğretim döneminde yapılan ilave etkinlikler ile öğrencilerin ifade becerisi, iletişim, paylaşımcı olma, duygularını ifade etme gibi öz güvenin de göstergesi olan bazı davranışlarında olumlu yönde değişimler öğretmenleri tarafından gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda gelecek araştırmalar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öz güven, benlik saygısı, öz yeterlilik, akademik başarı, ilkökul öğrencileri

Abstract

The school-based studies focus on one or more existing problems of the school, while aiming to improve the problem-solving capacity of the school. In this study, self-confidence topic was studied as a phenomenon that administrators and teachers of a school in Ankara identified as a problem. In this study, it was aimed to carry out activities that support self-confidence with primary school students and to evaluate the changes created by these activities in students. The research is an action research designed in qualitative research type. Data were collected through an open-ended question form, a semi-structured interview form, and structured and unstructured observation forms. The study sample of this research consists of students at a Primary School affiliated to the Ministry of National Education. 173 students in the third grade in the first semester of the 2022-2023 school year participated in the study. No sample was

Sorumlu Yazar Hatice Turan Bora

 haticeturan@baskent.edu.tr

Atıf/Citation: Demir, M., Turan Bora H., Çırmık, H., Önkür, Ş. & Atan, G. (2025). İlkokul öğrencilerinde öz güveni destekleme çalışması: bir eylem araştırması *Temel Eğitim*, 7(28), 21-42. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.1602947>

taken in the study and all third graders in the school were included in the study. As a result of the research, it was observed by teachers that with the additional activities carried out in an education period, changes seen in some behaviours of students such as expression skills, communication, sharing, and expressing their feelings, which are also indicators of self-confidence. In line with the findings obtained, suggestions for future research are presented.

Keywords: Self-confidence, self-esteem, self-efficacy, academic achievement, primary school students

Giriş

Bireyin doğuştan sahip olduğu şahsiyet, toplum içinde yaşadıkça sosyo-kültürel şahsiyete dönüşür ve bireyin benliği genişler. Birey, hayatına devam ederken birtakım özellikler kazanır ve bu özellikler ona yardımcı olabilir. Bu özelliklerden birisi de öz güvendir. Öz güveni yüksek birey cesaretlidir, çevresini anlar ve harekete geçebilir. Huzurludur, mutludur ve çevresini de mutlu eder (Soner, 2000). Öz güveni düşük kişi başarısızlıktan korkar ve mücadeleden kaçır, eleştirilere tahammül edemez (Turan-Başoğlu, 2007). Bu yüzden öz güven, herkesin sahip olması gereken çok önemli bir özelliktir (Zainuddin vd., 2020).

Eğitim ortamları çocukların planlı şekilde sosyalleştikleri ortamlardır. Dolayısıyla öğrencilerin öz güvenleri ile akademik ve sosyal gelişimleri arasındaki ilişkiyi destekleyen çalışmalara sıklıkla rastlanmaktadır. Öğrenciler ile yapılan araştırmaların bazıları incelendiğinde; öz güven ile akademik başarı arasında pozitif yönde ilişki (Çelik, 2014; Soner, 2000), öz güven ile sınav kaygısı ile negatif yönde ilişki (Turan-Başoğlu, 2007), öz güven ile öğretmenlerce verilen olumlu ve yapıcı dönütler arasında pozitif yönde ilişki (Çevikbaş, 2013), öz güven ile konuşma/dil bozuklukları arasında negatif yönde ilişki (Şahin, 2016), güven ile aile içi olumlu iletişim arasında pozitif yönde ilişki (Cornell ve Grossberg, 1987; Demo, vd., 1987; Nelson, 1984; Soner, 2000) görülmüştür.

Öz güvenin öğrencilerin öğrenmelerini geliştirmede önemli bir faktör olduğunu destekleyen farklı kültürlerden araştırmacıların çalışmaları mevcuttur (Al-Hebaish, 2012; Fatma, 2015; Karimi ve Saadatmand, 2014; Şar vd., 2010; Verma ve Kumari, 2016). Diğer taraftan öğretim uygulamalarının öğrencilerin öz güvenliğini etkileyen bir faktör olduğunu ortaya koyan çalışmalara da rastlanmaktadır (Colbeck vd., 2001; Pulford ve Sohal, 2006). Öğrencilerin okulda dikkatli ve dürüst olmalarının ve daha iyiye bekleme tutumlarının onların öz güvenliğini etkilediği ortaya konulmuştur (Pulford & Sohal, 2006).

Okul ortamında, öğrencilerin kendilerine güvenebilmeleri ve fikirlerini aktif olarak dile getirmeye cesaret edebilmeleri için tüm paydaşlarca teşvik edilmeleri gerekir. Anggeraini ve Farozin' e (2019) göre, okulda iletişim ve öz güven sorunlarının üstesinden gelmek için ilave müdahalelere de ihtiyaç vardır

Öz Güven

Öz güven, bireyin kimliğinin kabul edilme derecesine ilişkin psikolojik ve duygusal bir durumdur. Öz güven, kişinin hayattaki sorunlarla karşılaştığında cesaretini, gücünü ve yeteneğini gösteren bir tutumdur (Azmandian, 2010). Öz güven, bireylerin istedikleri gibi davranabilmeleri için itici bir güç görevi görür. Bu sayede öz güvenli yüksek bireyler hayatlarının seyrini değiştirebilirler (Karamoy vd., 2018). Bandura'ya (1977) göre öz güven, bireyin kendini değerli hissetme yargısıdır. Öz güvenli yüksek

bireyler başarıma arzusu olan, iyimser, zorluklardan kaçmayan, yeniliklere açık, katılımcı, sorumluluk alan kendilerini önemli ve saygı duyulmaya değer olarak tanımlayan kişiler olmaktadır (Mağden ve Aksoy, 1993). Öz güven bireyin yeteneklerine güven duymasını, isteklerini gerçekleştirebilmesini ve hedeflerine ulaşmasını büyük ölçüde etkileyebilirken, öz güven düşüklüğü bireyde yetersizliğinin kendisine engel olacağını düşündürüp, onu geride bırakabilir (Kaharja ve Latipah, 2016; Liu ve Gumah, 2020).

Perkins'e (2018) göre öz güven, başarı, uzlaşma ve refah ile ilgilidir ve öz yeterlilik, öz saygı ve öz şefkat, herhangi bir bireyin öz güven düzeyini etkileyebilecek üç faktördür. Humphreys'e (1999) göre öz güven iki boyutludur: Sevilebilir olma ve yeterli olma. Sevildiğini düşünen ve yeterli olduğuna inanan bireyin öz güveni de daha yüksek olmaktadır. Literatürde öz güveni etkileyen üç temel faktör: Fiziksel, zihinsel, sosyal olarak sıralanmaktadır (Novitasari ve Hamid, 2021; Olsson vd., 2022). Lindenfield'e (2004) göre öz güven, iç ve dış öz güven olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İç öz güven; kendini tanıma ve sevmeye, kendi adına açık hedefler koyma ve pozitif düşünmeyi içerir. Dış öz güven iletişim, kendini iyi ifade edebilme, duygularını kontrol edebilmeden oluşur. Aynı zamanda dış öz güven bireyin iletişim süreçleri ile yakın ilişkilidir. Öz güvenli kişi bir sorunun üstesinden gelebilir ve başkaları için eğlenceli ve rahat bir ortam sağlayabilir.

Birey yetersizliğinin sebebi hakkında farkındalığını arttırdığında, potansiyelini geliştirebildiğinde ve sorunlara karşı iyimserleştiğinde öz güveni de artabilmektedir (Reinodt vd., 2022). Öz güven; kalıtsal bir özellik değildir ve aile, okul, çevre gibi çeşitli faktörlerin etkisi sonucu şekillenmektedir (Bilgin, 2017, s. 55; Koç ve Gün, 2006). Çocukta öz güven doğumla gelişmeye başlar ve gelişmeyi hiç bırakmaz. Bu nedenle birey öz güveninde aileden sonra ikinci önemli faktör sağlıklı bir okul ortamıdır.

Benlik Saygısı

Benlik bireyin kendi kişiliğine yönelik düşüncesidir. Bireyin zihinsel ve fiziksel özelliklerinin toplamı ve bireyin sahip olduğu bütün özelliklere ilişkin kendini değerlendirmesidir (Lawrence, 1988'den akt. Pişkin, 2000). Benlik kişinin kendine nasıl bir değer biçtiği ve kendini nasıl gördüğü ile ilgilidir. Birey bir benlik bilincine sahiptir ve bu bilinç iyi ya da kötü olabilir ve gerçeği yansıtmayabilir. Birey, benlik kavramını aile ve çevreden öğrenir ve bu öğrenme süreci doğum ile başlar (Yavuzer, 2002). Çocuklar erken yaşlarda kendilerinin sevinebilir ve değerli olduklarına ilişkin beklenti ve inançlardan oluşan benlik algılarına sahip olurlar (Cassidy, 1999, Akt.; Sümer ve Şendağ, 2009). Kulaksızoğlu'na (2006) göre benlik saygısı bireyin kendini beğenme derecesidir. Benlik saygısı (öz saygı) bireyin öz-değer duygusunu veya insanların kendilerine ne ölçüde değer verdiğini ifade eder (Lane vd., 2004). Benlik saygısı, bireyin kendine saygı duyması kadar kendine güvenmesi, kendini benimsemesi, kendine değer vermesidir (Yörükoğlu, 1990). Benlik saygısı öz güven ile ilişkilidir. Benlik saygısının yüksek olması bireyin gelişiminde önemlidir. Benlik saygısı düşüklüğü çocuğun ileriki yaşlarında benliğini kabul etmemesine neden olabilecektir. Bu durumda içine kapanık ve saldırgan davranabilecektir (Temel ve Aksoy, 2001).

Özyeterlik

Öz güven kavramı ile karıştırılsa da öz güvenden farklı olarak öz yeterlik, kişinin kabiliyetlerini değerlendirmesidir Sosyal Bilişsel teoriye göre özyeterlik bireyin kendi yeterliliğine yönelik bireysel yargısı, belirli bir performansa ulaşmak için gereken davranışı yapma ve sergileme becerisiyle ilgili inancıdır (Bandura, 1997). Bireyin öz yeterliliği yüksek olduğunda, zor görevlerle karşılaştıklarında daha rahat olurlarken, düşük öz yeterliliğe sahip olan bireyler ise yapacakları görevleri olduğundan daha zor görmeye eğilimlidirler. Öz yeterlilik bireylerin harekete geçmelerinde onları motive ettiği değerlendirildiğinde, öğrencilerin öz yeterliliklerinin yüksek olması onların başarısını da artıracaktır. Öğrenme yeterliliğine güvenen öğrenci öğrenebilecek, zor bir problemi çözebileceğine inanan öğrenci çaba sarf edecektir.

Okulda Öz Güven

Öz güveni yüksek bir öğrenci, bir şeyi başarılı bir şekilde yapacağına inanır ve güvenir (Kanza, 2016). Öz güveni düşük olan öğrenciler olumsuz düşüncüler ve kendilerine ve yeteneklerine inanmazlar (Tao-Tao, 2022). Bu nedenle öğrencilerin akademik başarılarında sahip oldukları öz güven önemli bir rol oynar. Öz güven ve akademik başarının arasında olumlu ilişkiyi ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Çelik, 2014; Soner, 2000). Öz güven, öğrencinin risk alması ve öğrenme faaliyetlerine aktif katılımı için gereklidir, öz güvenli öğrenciler yeteneklerinden emin olurlar, hedefler belirlerler ve hedeflerine ulaşmak için çok çalışırlar (Kanza, 2016). Benabou & Tirole'a (2002) göre öz güven, motivasyon üzerinde de etkilidir ve öğrencilerin problem çözme becerileri için temel oluşturur. Bununla birlikte Palavan (2017), öğrencilerin öz güven eksikliğinin motivasyon eksikliğine ve öğrenmeye karşı olumsuz tutum sergilemesine neden olabileceğini belirtmektedir. Öğrencilerin öz güvenleri, endişe, kendine inanmama, korku ve toplumdan ayrı hissetme gibi nedenlerle azalabilmektedir (Rubio, 2007).

Öğrencilerin kendilerini gerçekleştirebilmeleri ve öz güven inşa etmeleri için sosyal çevrelerinden destek almaları önemlidir (Carter ve Vartanian, 2022). Sosyal çevresinden destek alan öğrenci daha emin adımlar atabilir ve harekete geçmekte tereddüt etmeyebilir (Jankowski vd., 2022; Postigo vd., 2022). Okul, çocuklarının öz güvenini geliştirmede önemli bir sosyal çevredir (Midgley vd. (1989). Öğretmenlerin öğrenciye yaklaşımları ve kişisel özellikleri öğrenci öz güveninde önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen yetenekli bir öğrencinin öz güvenini, sarsıp başarısız duruma düşürebilir, yeteneği ortalama altındaki bir öğrencinin öz güvenini destekleyerek başarısını artırabilir. Sınıfta öğretmeni tarafından sevilen, kendini rahatça ifade edebilen öğrencinin öz güveni artabilir diğer taraftan sürekli eleştirilen, korkutulan ve yetersiz hissettirilen öğrencinin öz güveni azalabilir (Uzun, 2003). Okulda yapılan spor etkinliklerin de öğrenci öz güvenine katkısını destekleyen çalışmalar mevcuttur (Çoknaz vd. 2018, Gencer, 2019).

Öz güvenin birey için sağladığı olumlu sonuçlar ile öz güven düşüklüğünün yarattığı olumsuz sonuçlar değerlendirildiğinde, özellikle küçük yaşlarda öz güvenin desteklenmesinin önemi belirginleşmektedir. Bu çalışma öğrencinin okul ortamında geçirdiği sürenin öz güven gelişimini destekleyen aktiviteler ile düzenlenmesinin öğrencinin öz güveni üzerinde değişim yaratabileceği düşüncesinden yola çıkılarak başlatılmıştır. Bu araştırma Ankara İl Milli Eğitimi Müdürlüğü'nün başlattığı Geliştir-Uygula-Paylaş Projesi kapsamında yürütülmüştür. Proje, okul temelli eylem

araştırmaları yoluyla okul gelişimine destek olan akademik çalışmalar yapılması amacı ile başlatılmıştır. Okul temelli çalışmalar okulun problem çözme kapasitesini geliştirmeyi hedefler ve okulda öne çıkan soruna odaklanır. Mevcut çalışma da okul yönetici ve öğretmenlerin okulda önemli bir sorun olduğundan hemfikir oldukları “öz güven”e odaklanmıştır. Bu çalışmada, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılının birinci döneminde ilkokul üçüncü sınıf öğrencileri ile öz güveni destekleyen aktiviteler yapılarak, bu aktivitelerin öğrencilerin öz güveninde değişim meydana getirip getirmediğine ilişkin öğretmen gözlemleri, öğretmen görüşleri ve veli görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Araştırma nitel araştırma türünde desenlenen bir eylem araştırmasıdır. Nitel araştırma ile katılımcıların deneyimleri veya olguların algılanması ve yorumlanması mümkün olabilmektedir (Creswell, 2007; Merriam, 2013). Eylem araştırması ise bir örgütteki özel sorunları çözmeyi amaçlar (Patton, 2014, s. 221). Eylem araştırması süreç odaklı çalışmalardır. Belirli bir sürecin kendi ortamı içinde uzun bir süre çalışılması ve odaklanılan soruna/sorunlara ilişkin veri toplanması söz konusudur. Johnson (2014), okullarda eylem araştırmasını, öğretimin ya da yapılan uygulamaların niteliğini geliştirmek için yürütülen bir süreç olarak ifade etmektedir. Araştırmacılar eylem araştırmaları yoluyla eğitim ve öğretimde kullanılan yöntemleri farklılaştırarak, öğrencilerin davranış, tutum, algılarında değişime sebep olabilir veya okuldaki yönetsel etkililiği artıracak uygulamalar ortaya koyabilir (Derince ve Özgen, 2015). Bu çalışmada eylemler araştırmacılar tarafından belirlenmiştir. Bu eylem adımlarının belirlenmesinde öz güven literatürü yanında okulun özellikleri, öğrenci düzeyi ve öğretmenlerin görüşleri etkili olmuştur.

Katılımcılar

Bu araştırma, Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü koordinatörlüğünde yürütülen bir projeye gönüllü olarak katılan Ankara'daki bir ilkokulda yapılmıştır. Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Danışman Akademisyenlik uygulaması (Alper, vd., yayım aşamasında) kapsamında okul ve akademisyen arasında araştırma iş birliği kurulmuştur. Öğrencilerin öz güvenlerini incelemeyi hedefleyen bu çalışmada söz konusu ilkokulun üçüncü sınıf öğrencileri değerlendirilmiştir. 2022-2023 öğretim yılı birinci döneminde üçüncü sınıfa kayıtlı toplam 173 öğrenci çalışmada yer almıştır. Okuldaki yedi adet üçüncü sınıfın öğrencilerinin tamamı çalışmaya katılmıştır. Araştırmada veriler öğretmenler ve velilerden toplanmıştır. Yedi sınıfın tüm öğretmenleri bir dönem boyunca öğrencileri gözlemlemiş ve araştırmanın başında ve sonunda bu yedi öğretmen ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırmaya katılan veliler yedi sınıftan soru formunu doldurmaya istekli olanlar arasından yedi veli olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada açık uçlu soru formu, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve yapılandırılmış ve yapılandırılmamış gözlem formları ile veri toplanmıştır. Bu model çerçevesinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen; öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu, veli görüşlerini incelemek

için hazırlanan açık uçlu soru formu ve öğrenci gözlem formları kullanılmıştır.

Soru formu, görüşme ve gözlem formları geliştirilme sürecinde, ilk olarak alanyazın taraması yapılarak “öz güven” konulu çalışmalarda kullanılan ölçme araçları incelenmiştir. İncelemede, öz güven boyutları, öz güven göstergesi davranışlar, öz güven eksikliğinin göstergelerine özellikle odaklanılmıştır. Bu inceleme sürecinde araştırmacılar tarafından cümle havuzları oluşturulmuştur. Bu cümle havuzların içinden seçilen sorular ile görüşme formu ve soru formu taslağı oluşturulmuştur. Gözlem formu oluşturulması için literatürde öz güveni gösteren davranışlar özellikle incelenmiştir. Bu aşamada sonra taslak gözlem formu oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak araçlar ilköğretim düzeyinde ve nitel yöntemlerde çalışmaları olan iki akademisyenin görüşlerine sunulurken; getirilen öneriler ve düzeltmeler doğrultusunda tekrar biçimlendirilmiştir. Soru formu, görüşme ve gözlem formlarının geçerliğinin sağlanması için, bu araçlarda yer alan her sorunun incelenmekte olan konu ile ilişkili olmasına ve bütün konuyu kapsamaya dikkat edilmiştir. Veri toplama araçlarının geçerliliğini artırmak için pilot uygulama yapılmış ve uygulama sonunda veri toplama araçları araştırmacılar tarafından yeniden gözden geçirilerek katılımcılar tarafından tam anlaşılmayan sorularda düzeltmeler yapılmış ve uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Araştırma için Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Sanat Araştırma Kurulundan 171612298.600-241 numaralı yazı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Başlangıç Veri Toplama Aşaması

Araştırmanın veri toplama aşaması öncesinde çalışmaya katılacak öğretmenlere öz güven kavramı ve ilköğretim düzeyinde gelişim yolları hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Araştırmanın başlangıcında yapılan veri toplama; aktivitelere başlanmadan önce mevcut durum hakkında bilgi almayı amaçlamaktadır. Bu maksatla; dönem başlangıcında sınıfı ile araştırmaya katılan yedi öğretmene öz güven gelişimine ilişkin görüşlerini almayı hedefleyen bir görüşme formu yönlendirilmiştir. Görüşmeler bire bir ve en az 1 saat sürecek şekilde planlanmış, görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan sınıfların öğretmenleri yapılandırılmış gözlem formunu dönemin başında her bir öğrenci için ayrı ayrı doldurmuşlar ve yapılandırılmamış gözlem formlarına ilave değerlendirmelerini yazmışlardır.

Süreç Veri Toplama Aşaması

Öğrencilerin öz güvenini desteklemek amacıyla yapılan aktivitelere devam edilirken, öğretmenler tarafından düzenli aralıklar ile iki defa öğrenci süreç değerlendirme gözlemleri yapılmıştır. Bu aşamada öğretmenler tarafından yapılandırılmış ve yapılandırılmamış gözlem formları ile veri toplanmıştır. Öğretmenler, öğrencilerinin davranışlarını yapılandırılmış gözlem formuna puanlar girerek değerlendirmişlerdir. Ayrıca ilave değerlendirmelerini de yapılandırılmamış formlara yazmışlardır.

Sonuç Veri Toplama Aşaması

Dönem sonunda aktiviteler tamamlandıktan sonra öğretmenlere öğrencilerin öz güvenlerinin gelişimi hakkında başlangıçta yapılan görüşme soruları yeniden yöneltilmiştir. Görüşmeler başlangıç veri toplama sürecindeki esaslarla bire bir ve gizliliğe özen göstererek yapılmıştır. Bu aşamada velilere açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Veliler soruları okulda cevaplamışlar, yanlarında bir araştırmacı bulunmuştur. Soruları olması durumunda velilere yardımcı olmuştur. Dönem

sonunda öğretmenler tarafından son kez öğrenci gözlemi yapılmış ve kayıt altına alınmıştır. Eylem araştırmaları süreç araştırmalarıdır. Süreç uzadıkça araştırmanın etkinliği de artmaktadır. Bu çalışma bir proje kapsamında yürütüldüğünden süre bir dönemde sınırlandırılmıştır. Araştırmanın geçerliliğinin artırılması için çoklu veri toplama stratejisi yürütülmüştür. Öğretmen görüşme sonuçları ve veli cevapları içerik analizi ile analiz edilmiş, cevaplar kategorilerle gösterilmiştir. Öğretmen gözünden öğrenci gözlemleri verileri nicel ve nitel olarak sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Araştırma Kapsamı ve Eylemler

Araştırmaya katılan ilkokulda yedi sınıftaki üçüncü sınıf öğrencilerinin öz güvenlerinin desteklenmesi amacıyla bu öğrencilere 2022-2023 eğitim ve öğretim yılı birinci döneminde aşağıdaki aktiviteler ilave müfredat olarak planlanmıştır. Bu ilave müfredat belirlenirken araştırmacılar tarafından öz güven artırmanın yöntemlerine yönelik alanyazın (Colbeck vd., 2001; Lindenfield, 2004; Pulford ve Sohal, 2006; Şahin, 2016; Uzun, 2003) incelenmiş, öğretmenler tarafından öğrencilerin yaş düzeyi ve ilave etkinliklere katılmalarına yönelik hazır bulunuşlukları değerlendirilmiş, dönemin ders programı ve üçüncü sınıf müfredatı göz önüne alınarak planlama tamamlanmıştır. Belirlenen ilave etkinlikler halihazırda eğitim programlarının içinde uygulanmakta olsa da, uygulamalar sürekli ve düzenli yapılamamaktadır. Mevcut eylem araştırmasında söz konusu ilave etkinliklerin bir dönem boyunca sürekli ve düzenli olarak yapılması sağlanmıştır. Öğrencilerin sınıf öğretmenleri yönetiminde aşağıdaki aktiviteleri dönem başından sonuna kadar düzenli olarak yapmalarına özen gösterilmiştir. Sınıf öğretmenlerine çalışmanın başında planlanan aktivitelerin beklenen sonuçları, aktivitelerin düzenli ve aksatmadan yapılmasının önemi ve aktivitelerin nasıl yapılacağı açıklanmıştır. Aktiviteler devam ederken sınıf öğretmenleri ile toplantılar yapılmış ve soruları yanıtlanmıştır.

İlave aktiviteler

1. Öğrencinin bildiği bir konuyu sınıfta anlatması,

Açıklama: Öğrenci ilgisi olduğu bir konuyu (Dinazorlar, bitkiler, çizgi film, bilgisayar oyunu, uzay vb.) sınıfta beş dakikalık konuşma ile anlatacaktır. Öğretim programında mevcut olan öğrencinin ders içi anlatımlarından farklı olarak bu ilave etkinlik dersin konusu dışında öğrencinin ilgisi ve bilgisi olduğu konuların anlatılmasını hedeflemektedir. Bu aktivite planlanırken öz güveni destekleyen ve öz güven ile ilişkili olan; akıcı konuşmaya (Şahin, 2016), iletişim becerisine (Lindenfield, 2004); kendini ifade etme becerisine (Uzun, 2003) ve ilave öğretim uygulamalarına (Colbeck vd., 2001; Pulford ve Sohal, 2006) ilişkin literatür temel alınmıştır.

2. Öğretmenin her gün soru sorma ritüeli geliştirmesi,

Örnek sorular:

- Bugün gurur duyduğum ne yaptım?
- En çok neye şükrediyorum?
- Bugün neyde başarılı olduğumu hissediyorum?
- Daha iyi olmak için yarın neye odaklanabilirim?

Öğretim programında mevcut olan öğretmenin dersin konusu ile ilgili sorularından farklı olarak, öğretmenin bu ilave sorularına verdikleri cevaplar ile öğrencinin duygularını ifade etmesi hedeflemektedir. Bu aktivite planlanırken öz güveni destekleyen ve öz güven ile ilişkili olan; iletişim becerisine (Lindenfield, 2004) ve kendini ifade etme becerisine (Uzun, 2003) ilişkin literatür temel alınmıştır.

3. Duygu belirteçleri yoluyla öğrencilerin duygularını paylaşımlarını sağlamak,

Açıklama: Resim dersinde duygu durumlarını ifade eden çizimler yaptırmak, Türkçe dersinde anlatılan hikâyelerdeki kahramanların duygu durumlarını sormak, panoya duygu belirteçleri asmak (gülen, üzgün, endişeli, kızgın yüz) her bir öğrencinin kendi duygu durumlarına uygun olan belirteç üzerine etiketler yapıştırılmalarını sağlamak. Bu aktivite planlanırken öz güveni destekleyen ve öz güven ile ilişkili olan; duygularını dürüstçe açıklayabilme (Pulford ve Sohal, 2006), kendini tanıma ve sevmeye (Lindenfield, 2004) ve kendi sorunlarına karşı iyimserleşme (Reinodt, 2022) hakkındaki araştırmalar temel alınmıştır.

4. Takım oyunları oynamak,

Bu aktivite planlanırken öz güveni destekleyen ve öz güven ile ilişkili olan; kendini diğerlerine açabilme (Rubio, 2007) ve okulda ilave etkinlik ve spor faaliyetlerine katılma (Çoknaz vd. 2018, Gencer, 2019) hakkındaki çalışmalar temel alınmıştır. Oynan oyunlar; tabu, sözcük avı, mendil kapmaca, yağ satarım bal satarım, tünel oyunu, sessiz sinema, ağaçlardaki sincaplar, askerin bir atı var, aslanı uyandırmadır.

5. Sınıf içi karar süreçlerine çocukları katmak,

Açıklama: Sınıfça yapılacak etkinliklerde öğrencilerin görüşlerini almak ve ortak talepleri gerçekleştirmeye çalışmak hedeflenir. Bu aktivite planlanırken öz güveni destekleyen ve öz güven ile ilişkili olan; düşüncelerini dürüstçe açıklamaya (Pulford ve Sohal, 2006), katılımcı olmaya (Mağden ve Aksoy, 1993), iletişim becerisine (Lindenfield, 2004) ve kendini ifade etmeye (Uzun, 2003) ilişkin literatür temel alınmıştır.

Araştırmada öğretmen görüşmeleri ve veli soru formları araştırmacılar tarafından uygulanmış, öğrenci gözlemleri ise sınıf öğretmenleri tarafından yapılmıştır. Söz konusu aktivitelerin başlangıcında, süresince ve sonunda veri toplanması eylem araştırmasının güçlü yönüdür.

Bulgular

Öğretmen Gözlemleri

Araştırma süresince öğrencilerin davranışları öğretmenleri tarafından gözlemlenmiş ve araştırmacılar tarafından hazırlanan yapılandırılmış gözlem formunda her bir öğrenciye birden dörde kadar puanlar verilmiştir. Verilen puanların sınıflar için ortalaması alınmış ve bu ortalamalar önceden belirlenmiş değerlendirme cetveline [1-2 (dahil) arası: düşük, 2-3 (dahil) arası: geliştirilmeli, 3-4 (dahil) arası: yüksek] göre yorumlanmıştır. Dört gözlemin sonuçları Tablo 1’de ortaya konulmuştur.

Tablo 1 Öğretmen Gözlem Bulguları

Sorular	1.gözlem ortalaması 25.10.2022	2.gözlem ortalaması 25.11.2022	3.gözlem ortalaması 25.12.2022	4.gözlem ortalaması 20.01.2023

Sınıf içi etkinliklere katılma durumu	Yüksek	Geliştirilmeli	Yüksek	Yüksek
Anlamadığı konuda rahat soru sorması	Geliştirilmeli	Geliştirilmeli	Yüksek	Yüksek
Kolay uyum sağlaması	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Kendini rahat ifade edebilmesi (heyecan, terleme, tik, kekeleme vb. durum)	Geliştirilmeli	Geliştirilmeli	Yüksek	Yüksek
Sorumluluk alması	Geliştirilmeli	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Düşüncelerini ifade ederken çekinmemesi(yanlış olacağından korkmama, fikrinin arkasında durma farklı görüş verebilme)	Geliştirilmeli	Geliştirilmeli	Yüksek	Yüksek
Kendini sevmesi	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Kolay iletişim kurması	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Ön planda olmaktan korkmaması	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Kolay pes etmemesi	Yüksek	Yüksek	Yüksek	Yüksek
Duygularını kolaylıkla ifade etmesi (üzgün, mutlu, kaygılı endişeli.	Geliştirilmeli	Yüksek	Yüksek	Yüksek

Öğretmenler sınıflarındaki tüm öğrencileri Tablo 1’de sunulan 11 soru ya göre çalışmanın başında bir kez, çalışma süresince iki kez ve çalışma sonunda bir kez değerlendirmişlerdir. Öğretmenlerin değerlendirmeleri sonucunda “*Anlamadığı konuda rahat soru sorması*”, “*Kendini rahat ifade edebilmesi*”, “*Sorumluluk alması*”, “*Düşüncelerini ifade ederken çekinmemesi*” maddelerinde geliştirilmeli düzeyinden yüksekçe doğru değişim gözlenmiştir.

Öğretmenlerin öğrenciler hakkında yaptıkları ayrıntılı gözlemler ve aldıkları notları içeren yapılandırılmamış gözlem formları incelenmiş ve öğretmenlerin sınıfları hakkındaki genel değerlendirmeleri Tablo 2’de ortaya konulmuştur.

Tablo 2 Öğretmenlerin Sınıf Gözlemlerine Yönelik Nitel Değerlendirmeleri

Sınıf	Öğretmen Değerlendirmeleri
3/A	“Anlamadıkları konularda rahat soru sorma davranışlarında” eylem adımları sonrasında artış gözlemlenmiştir.
3/B	“Kolay uyum sağlaması”, “sorumluluk alması”, “düşüncelerini ifade ederken çekinmemesi”, “ön planda olmaktan korkmaması” ve “duygularını rahatlıkla ifade etmesi” sorularında gelişme kaydedilmiştir.
3/C	Projenin başında öğrencilerimin çoğunda kendini rahat ifade edememe, rahatça soru sormama gibi davranışlar vardı. Projenin sonunda bu davranışlarda ilerleme olduğu görülmüştür.
3/D	Projenin başında sınıfta “sınıf içi etkinliklere katılım durumu” ölçütü düşük çıkmış. Projenin sonunda bu ölçütte daha fazla artış olduğu görülmüştür.
3/E	Projenin başında sınıfta “sınıf içi etkinliklere katılma durumu” ve “kendini sevmesi” ölçütleri yüksek çıkmış; “düşüncelerini ifade ederken çekinmesi” ve “ön planda olmaktan korkmaması” ölçütleri düşük çıkmıştır. Projenin sonunda sınıfta “ön planda olmaktan korkmaması” ölçütünde daha fazla artış gözlenmiştir.

3/F	“Sınıf içi etkinliklerine katılım” ile “kendini sevmeye” ölçeklendirmeleri en yüksek düzeyde iken “kolay iletişim kurma” konusunda sonuç en düşük değerlerdir. Sınıfım ara gözlem sonucunda “düşüncelerini ve duygularını rahatlıkla ifade etme”de ilerleme kaydetti. Final gözlem formunda ise proje başında yapılan “sınıf içi etkinlik ve aktivitelere katılma” da artış gözlemlenmiştir.
3/G	Projenin başında sınıfımda “düşüncelerini ifade ederken çekinmemesi” ölçütü düşük çıkmıştı. Projenin sonunda bu ölçütte daha fazla artış olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin gelişimine yönelik gözlem notları incelendiğinde, Tablo 2’de sunulan değerlendirmelerde öğrencilerin dönem içerisinde düşüncelerini daha rahat ifade etmelerinde ve ön planda olmakta olumlu yönde gelişim gözlemledikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin yönetiminde bir dönem boyunca öğrenciler ile yürütülen soru sorma aktivitesinde, öğrencilerin kendilerine sorulan sorulara verdikleri cevaplara ilişkin öğretmen gözlem notlarından alıntılar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3 Soru Sorma Aktivitesinde Öğrenciler Tarafından Verilen Cevap Örnekleri

Tarih	Soru	Cevap
20.10.2022	Bugün gurur duyduğun ne yaptın?	3/A Sınıfı, Ö1: Öğretmenime resim yapmak beni gururlandırdı 3/A Sınıfı, Ö13: Düşen arkadaşşıma yardım etmek beni gururlandırdı
24.10.2022	En çok neye şükrediyorsun?	3/A Sınıfı, Ö16: Sağlıklı olduğuma şükrediyorum 3/A Sınıfı, Ö9: Güzel arkadaşlarım olduğu için şükrediyorum
02.11.2022	Bugün neyde başarılı olduğunu düşünüyorsun?	3/B Sınıfı, Ö3: Bisikleti hızlı sürmek ve hareket yapmakta 3/B Sınıfı, Ö15: Yazı yazmakta
03.11.2022	Daha iyi olmak için yarın neye odaklanabilirsin?	3/B Sınıfı, Ö9: Kardeşimle oyun oynamaya 3/B Sınıfı Ö11: Dinlenmeye
08.11.2022	En büyük hayalin nedir?	3/C Sınıfı, Ö12: Kedimin olması 3/C Sınıfı, Ö5: Uçmak
21.11.2022	Bugün hangi sınıf kuralına uydun	3/C Sınıfı, Ö6: Parmak kaldırarak söz aldım 3/C Sınıfı, Ö19: Sıramı temiz tuttum
27.11.2022	Duygularını en rahat kime ifade edersin?	3/D Sınıfı, Ö23: Anneme 3/D Sınıfı, Ö21: Kuzenime
28.11.2022	Kendini güvende hissettiğin ortamlar neresi?	3/D Sınıfı, Ö7: Okul 3/D Sınıfı, Ö19: Cami
25.11.2022	Kendini ne zaman çok değerli hissettin?	3/E Sınıfı, Ö5: Öğretmenim yanımdayken 3/E Sınıfı, Ö22: Deneme sınavında belge aldığımnda
28.11.2022	Bu zamana kadar seni en çok ne üzdü?	3/E Sınıfı, Ö18: Benimle dalga geçilmesi, dışlanmak 3/E Sınıfı, Ö9: Ayağımın kırılması
19.12.2022	Seni en çok mutlu edecek şeyi söyler misin?	3/F Sınıfı, Ö17: Doktor olmak 3/F Sınıfı, Ö22: Köyde arkadaşlarımla oynamak

19.12.2022	Dünyadaki bütün çocuklara hediye verme fırsatın olsa ne verirdin?	3/F Sınıf, Ö18: Rahat yetişebilecekleri bir ev, okuma kitabı ve oyuncak verirdim
19.12.2022	Hayatı kolaylaştıran teknolojik ürün sence hangisidir?	3/F Sınıfı, Ö9: Kitap verirdim, hayvan verirdim sevinirler diye 3/G Sınıfı, Ö5: Elektrik süpürgesi
19.12.2022	Çocuk olmak zor mu? Neden?	3/G Sınıfı, Ö16: Bilgisayar 3/G Sınıfı, Ö6: Zor. Çünkü paramız yok, büyükler bizi dinlemiyor. 3/G Sınıfı, Ö10: Zor. Çünkü özgür değiliz

Bu çalışma ile öğrencilerin kalabalık önünde konuşma cesaretlerinin artması, ifade becerilerinin gelişmesi ve duygularını ifade etmeleri hedeflenmiştir. Öğrencilerin projenin başından sonuna doğru verdikleri cevaplara ilişkin örnekler incelendiğinde daha samimi cevaplar vermeye başladıkları görülebilir.

Öğrencilerin sınıfta her gün o günkü duygu durumlarını duygu belirteçleri ile göstermeleri istenilmiştir. Öğrencilerin belirteçler yoluyla (öğrencilerden mutlu, üzgün, kızgın, heyecanlı şeklinde duygularını tanımlayan resimler çizmeleri istenmiştir.) duygu durumu gösterimlerine ilişkin öğretmen yorumları Tablo 4’tedir.

Tablo 4 Öğretmenlerin Duygu Belirteçlerine İlişkin Yorumları

Sınıf	Öğretmen Yorumları
3/A	Proje başında daha çok mutlu ifadeleri vardı. Sonraki günlerde duygu durumları çeşitlenmeye başladı. Üzgün, şaşkın, endişeli, yorumsuz gibi ifadeler de yer aldı.
3/B	Duygu belirteç çalışmaları olarak önce kartondan çubuklu pankartlar yapıldı. Öğrencilerin duyguları fark etmeleri, farklı duyguların da olduğu konusunda farkındalık oluşturmaları hedeflendi. Eve giderken okul çıkışı tahtaya çizilen belirtece herkesin o anki duyguyu işaretlemesi istendi. Çalışmanın duygulara karşı öğrencilere farkındalık oluşturduğu gözlemlendi.
3/C	Sınıfta kartonlara tüm duygularını gösteren suratlar yapılıp asıldı ve tüm öğrenciler bir ay süreci içinde her gün sahip oldukları duygu hangisiyse onun altına etiket yapıştırdılar. Böylelikle duygularının farkında oldular. Çekinmeden duygularını ifade etmenin bir başka yolu oldu.
3/D	Projenin başında tüm öğrencilerimin sürekli mutlu ifadeleri vardı. Daha sonraki günlerde duygu durumu çeşitlenmeye başladı.
3/E	Proje ile birlikte duygu belirteçleri ile ilgili materyal hazırlayarak sınıfa astım. Öğrenciler her gün mandallarını o gün nasıl hissediyorlarsa oraya taktılar. İlk başta duygu durumları sadece mutlu ve üzgünken zamanla şaşkın, kızgın şeklinde de duygularını rahatlıkla ifade ettiler. Birbirlerinin duygularını ve neden üzgün veya kızgın olduklarını merak etmeye başladılar. Derslerde karakterlerin duygu durumları üzerine de etkinlikler yaptık. Resim dersinde duygularla ilgili çizimlere yer verdik. Bu etkinlikler ile duygularının daha iyi farkına vardıklarını, birbirleriyle ve benimle daha çok paylaştıklarını, empati kurduklarını gözlemledim.
3/F	Projenin başladığı Ekim ayında öğrenciler duygularının çok fazla farkında değilken Aralık ayının sonuna doğru duygularını daha net ve farkında olarak belirtmeye başladılar.
3/G	Her gün düzenli olarak duygularını ifade etmeleri için ‘bugün nasılsın?’ sorusunu sordum. Bazen birinci derste bazen ara derslerde bazen de son

derslerde sordum. Öğrenciler başlarda çekingen cevaplar veriyordu. İlerleyen zamanlarda duygularını daha rahat ifade etmeye başladılar.

Öğrencilerin duygu durum belirteçleri hakkında öğretmen gözlemlerindeki en dikkat çeken değişim projenin başında tüm öğrencilerin belirteçlerde sürekli mutlu ifadeleri olması, ancak daha sonraki günlerde duygu durumlarının çeşitlenmeye başlamasıdır.

Derslerde öğrencilere takım oyunları oynatarak bu oyunlara karşı verdikleri tepkiler öğretmenler tarafından gözlemlenmiş ve gözlemlere ilişkin değerlendirmeler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5 Öğretmenlerin Takım Oyunlarına İlişkin Yorumları

Sınıf	Öğretmen Yorumları
3/A	Takım oyunlarında proje başında işbirliği, paylaşım, grup içi yardımlaşmalarda geri planda kalan oyuncuların oyunlar sırasında gelişim gösterdiği, daha katılımlı ve paylaşımcı olduğu görüldü. Başardıkça öz güvenleri arttı.
3/B	Proje kapsamında tabu, sözcük avı, mendil kapmaca, kıyafet giyme, yağ satarım bal satarım, tünel oyunu, sessiz sinema gibi oyunlar oynandı. Bunlar yazılı ve video olarak kayıt altına alındı. Proje nedeniyle sınıf içi oyunlarımızın fazlaşmasının öğrencileri daha mutlu ettiği gözlemlendi. Oyunların arkadaş ilişkilerine ve düzene uyma, kurallara uyma becerilerine katkı sağladığı gözlemlendi.
3/C	Proje ile ilişkilendirilerek oynanan takım oyunları, öğrencilerin birlikte eğlenerek yardımlaşarak aktif hale geldiği etkinlikler bütünlüğü oluşturdu. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel anlamda çocuklar takım oyunları sayesinde gelişim gösterdiler
3/D	Takım oyunları oynadığımızda sınıf içinde bazı öğrencilerin oyuna katılmak istemediğini grup içinde kendini ifade etmekte güçlük çektiğini gözlemledim. Diğer yaptığımız takım oyunu çalışmaları sonunda oyunlar sırasında bu öğrencilerin gelişim gösterdiği ve kendilerini daha iyi ifade ettiğini gözlemledim.
3/E	Başladığı tarihten itibaren öğrencilere düzenli olarak her hafta bir takım oyunu oynattım. Daha önce de fırsat buldukça oynatıyordum. Projeye bir rutine dönüştürdük. Projenin başında takım oyunlarında ön planda olan, lider olan belli öğrenciler vardı. Projenin sonunda çok olmasa da farklı öğrencilerin de ön planda olmaya başladığını, kendilerini ifade ederken daha az çekindiklerini ve takım oyunlarına, sınıf içi etkinliklere katılımda artış olduğunu gözlemledim. Kurallara uyma, takım ruhu, sorumluluk alma, iyi iletişim kurma, sabırlı olma konularında kendilerini geliştirdiler.
3/F	24 Ekim tarihinde yapılan takım oyununda çocuklar daha bireysel oynarken 13 Aralık tarihinde yaptığımız sınıf oyununda daha fazla grubun başarısına yönelttiler. Süreç içerisinde başarı gösteremeyen arkadaşlarına karşı söyledikleri olumsuz ifade daha da azaldı. Başarılı olan takım tebrik edilmeye başlandı.
3/G	İlk takım oyunları etkinliklerini yaparken bazı öğrencilerin katılımda isteksiz olduğu, bazı öğrencilerin kurallar ve arkadaşlarına saygı konusunda zorlandıklarını gözlemledim. Bireysel olarak kendini ifade etmekte zorlanan çocuklar takım çalışmalarında da zorlandılar. Gerek genel derslerde gerek

beden eğitiminde farklı takım oyunları oluşturduk. İlerleyen zamanda katılım için isteksiz ya da çekingen öğrencilerin de uyum sağladığını gözlemledim.

Dönem boyunca sınıf içinde oynan takım oyunları hakkında öğretmenlerin gözlemleri incelendiğinde, başlarda oyunlara katılmada isteksiz olan öğrencilerin dönemin sonlarına doğru daha istekli olduğu, iş birliği ve iletişim süreçlerinin iyileştiği gözlemlenmiştir.

Öğretmen Görüşleri

Araştırmaya katılan yedi öğretmen ile çalışmanın başlangıcında ve sonunda yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeye verdikleri cevaplar içerik analizi ile analiz edilmiştir. Bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 6 Öğretmenlerin Çocukların Öz güven Gelişimlerinin Sağlanmasına İlişkin Görüşleri

Kategori	Birinci görüşme (n)	İkinci görüşme (n)
Eğitim	5	6
Aile	3	-
Aktivite	3	1
Çevre	1	-
Bireysel farklılıklar	1	-

Öz güvenin nasıl geliştiğine yönelik öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde araştırmanın başında yapılan ilk görüşmede öz güvenin eğitim, aile ve aktiviteler yoluyla gelişeceğine yönelik görüşler, araştırma sonunda ikinci görüşmede eğitim yoluyla gelişecek şeklinde yoğunlaşmıştır. Bu yoğunlaşmanın, öğretmenlerin bir dönem boyunca okulda öz güven gelişimine odaklanmalarından dolayı olduğu değerlendirilebilir.

Tablo 7 Öğretmenlerin Sınıflarındaki Öğrencilerin Öz güvenleri Hakkında Görüşleri

Birinci görüşme		İkinci görüşme	
Kategori	n	Kategori	n
Öz güvenli	4	Düzgün ifadelerle anlatım yapma	4
Aile kaynaklı tutumlar	5	Duygularını ifade etme	2
Kalabalık önünde konuşma sorunu	2	İstekli olma	1
Duyguları ifadede sıkıntı	2	Kendini değerli hissetme	1
Yaramazlık öz güven değil	2	Etkinliklere katılımın artması	1
İçine kapanıklık	1	Süreyi verimli kullanma	1
Gruba katılmama	1	Konu anlatımında anlam bütünlüğü sağlanması	1
		Ses tonunu ayarlama	1
		Daha az jest ve mimik kullanımı	1
		İletişimlerinin güçlenmesi	1

Öğretmenlerin sınıflarındaki öğrencilerin öz güvenleri hakkındaki görüşleri incelendiğinde birinci görüşmede öğretmenlerin bir kısmı sınıflarındaki öğrencileri öz güvenli olarak tanımlamıştır. Ayrıca ailenin öz güvende önemini vurgulamışlar ve sınıflarında duygularını ifade etmede sıkıntı yaşayan kalabalık önünde konuşamayan öğrencilerden bahsetmişlerdir. İkinci görüşmede öğretmenlerin öz güvene ilişkin

verdikleri cevapların öz güveni gösteren davranışları daha çok içerdiği görülmektedir. Sınıftaki öğrencileri öz güvenli diye tanımlamamış, düzgün ifade ile anlatım, duygularını ifade etme şeklinde öğrenci davranışlarını tanımlamışlardır.

Tablo 8 Öğretmenlerin Sınıflarındaki Öğrencilerin Öz güvenlerini Geliştirmek İçin Yaptıkları Aktiviteler

Birinci görüşme		İkinci Görüşme	
Kategori	n	Kategori	n
Sınıf içi görev verme	3	Hikâye kahramanlarının duygularının sorulması	1
Karar süreçlerine katma	2	Sınıf tahtasına duygu durumlarının işaretlenmesi	4
Sınıf içi aktiviteler düzenleme	7	Haftalık sunum yapılması \ Konu – fıkra Anlatımı	2
Söz hakkı verme	4	Takım oyunları oynanması	5
Veli iletişimi	1	Yaratıcı sorular yöneltilmesi	3
		Beyin fırtınası	1
		Tiyatro/oyun	3

Öğretmenlerin, öğrencilerin öz güvenlerine yönelik yaptıkları sınıf içi uygulamalar hakkında birinci görüşmede görev verme, kararlara katma, aktiviteler düzenleme, söz hakkı verme cevapları verilmiştir. İkinci görüşmede öğretmenler tarafından yoğunlukla proje kapsamında yapılan uygulamalar sıralanmıştır.

Veli Görüşleri

Dönemin sonunda aktiviteler tamamlandıktan sonra her sınıftan bir veliye yöneltilen açık uçlu sorulara velilerin verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Tablo 9 Çocukların Duygu ve Düşüncelerini Anlatma Durumları

Kategoriler	n
Kendini ifade etmede gelişme oldu	4
Duygularını daha iyi ifade ediyor	2
Sorgulamaya başladı	1
Beden dilini kullanma arttı	1
Kendini daha değerli görüyor	7

Veliler yoğunlukla çocuklarının kendini daha değerli gördükleri ve kendini daha iyi ifade ettiklerine yönelik görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 10 Çocukların Sorumluluk Alma Durumları

Kategoriler	n
Ödevlerini kendisi yapmaya başladı	4
Kendi görevlerini/sorumluluklarını yerine getirmeye başladı	4
Zamanı verimli kullanmaya başladı	1
Dikkatli ve bilinçli	1

Velilerin çocuklarının, dönem boyunca sorumluluk alma durumları hakkında görüşleri incelendiğinde, ödev ve diğer görevlerini kendilerinin yaptıklarına yönelik görüş

belirttikleri görülmüştür.

Tablo 11 Çocukların Görüşlerini İfade Etme ve Soru Sorma Durumları

Kategoriler	n
Görüşlerini ifade etmekte değişim yaşadı	7
Güncel olaylara ve detaylara olan ilgisi arttı	1
Daha çok soru sormaya başladı	6
Merakı arttı	3

Velilerin çocuklarının, dönem boyunca görüşlerini ifade etme ve soru sorma durumları hakkında görüşleri incelendiğinde, daha çok soru sormaya başladıkları ve görüşlerini ifade etmekte değişim yaşadıkları belirtilmiştir.

Tablo 12 Çocukların Arkadaş Edinme Durumları

Kategoriler	n
Arkadaş sayısı arttı	6
Daha paylaşımcı oldu	2
Değişim olmadı	1

Veliler, yoğunlukla çocuklarının dönem boyunca daha çok arkadaş edindiklerini ve daha paylaşımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 13 Çocukların Aktif Olma Durumları

Kategoriler	n
Spor aktivitelerine katılmada artış	3
Daha katılımcı	1
Daha planlı	1
Derslere daha çok ilgi duymaya başladı	2
Evde sorumluluk almaya başladı	1
Değişim olmadı	1

Veliler, çocuklarının spor aktivitelerine daha çok katıldıkları, derse daha çok ilgi duydıklarına yönelik görüşler vermişlerdir.

Tartışma

Öğrencilere etkinlikler yoluyla öz güven kazandırmayı hedefleyen eylem araştırmasında öğrencilerde, anlamadıkları konuları sormada, uyum sağlamada, kendini ifade becerisinde, iletişim kurmada, öz sevgide, girişimci olmada olumlu değişimler olduğu öğretmenler tarafından gözlemlenmiştir. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerin araştırmanın başında duygu durumlarını ifade ederken çoğunlukla mutlu ifade çizdikleri, araştırmanın sonuna doğru duygu durumlarının çeşitlendiği, kendilerine sorulan sorulara çalışmanın sonuna doğru daha samimi cevaplar vermeye başladıklarını, araştırmanın sonuna doğru duygularının daha çok farkına vardıkları ve düşüncelerini daha rahat ifade etmeye başladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin paylaştıkları duygularının çeşitlenmesi onların duygularını daha rahat ifade edebildiklerinin bir sonucu olabilir. Lindenfield (2004) öz güvenli bireyin kendini tanıdığını belirtirken, Pulford ve Sohal (2006), öz güvenin dürüstlük ile ilişkili

olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin ifade ettikleri duygularının çeşitlenmesi kendilerini daha iyi tanımaları ve duygularını daha dürüstlikle ifade etmelerinin bir sonucu olabilir. Öğrencilerin düşüncelerini daha rahat ifade etmeleri de öz güven ile dürüstlük (Pulford ve Sohal, 2006), ifade beceri (Uzun, 2003) ve iletişim becerisi (Lindenfield, (2004) arasındaki ilişkiye ilişkin araştırma sonuçları değerlendirildiğinde umut vericidir.

Öğretmenlerin gözlemlerinde diğer önemli bir bulgu da öğrencilerin takım oyunlarında daha paylaşımcı ve istekli olduklarına ilişkindir. Rubio'ya göre (2007) öz güveni düşük olan bireyler kendilerini diğer insanlardan yalıtır, öz güvenli bireyler daha olumlu ilişkiler kurarlar. Öğrencilerin takım oyunlarındaki paylaşımcı tutumu bu bağlamda olumlu değerlendirilebilir. Diğer taraftan sportif faaliyetler ve sosyal etkinliklerin öz güveni arttırdığına ilişkin literatür (Çoknaz vd. 2018, Gencer, 2019) de bu bulgunun öz güven ile ilişkisini destekleyebilir.

Öğretmenler ile süreç başında ve sonunda yapılan görüşmelerde öz güvenin gelişimi hakkındaki görüşlerinin değiştiği görülmüştür. Proje sonunda öz güvenin gelişmesinde eğitim ve aktivite etmenlerine yoğunlaşmışlardır. Öğretmenlerin çalışmanın başında öğrencilerini genel olarak öz güvenli olarak değerlendirdikleri ve öz güven kaynağının aile olduğuna yönelik görüş bildirdikleri görüldükçe, çalışmanın sonunda öğretmenler, öğrencileri “öz güvenli” olarak tanımlamak yerine “kendini düzgün ifade etme” ve “duygularını ifade etme” şeklinde öz güven davranışlarını tanımlamışlardır. Öğretmenler öğrencilerin öz güven kazanması için yaptıkları aktivitelerin araştırma öncesi ve sonrasında değiştiği görülmüştür. Aktiviteler araştırma sonunda daha belirginleşmiştir. Projede uygulanan aktiviteler öğretmenler tarafından öz güven geliştirmek için yapılan aktiviteler olarak belirtilmiştir. Bu bulgular öğretmenlerin de öz güven gelişimi hakkındaki farkındalıklarını artırdığını desteklemektedir. Öğrencilerin çevresindeki tüm paydaşların farkındalığı önemlidir çünkü öz güven çevre desteği ile şekillenmekte (Bilgin, 2017, s. 55; Koç ve Gün, 2006, s. 122), öğrencilerin kendilerini gerçekleştirmeleri ve öz güven inşa etmeleri sosyal çevrelerinin verdiği destekle ilişkilidir (Carter ve Vartanian, 2022; Jankowski vd., 2022; Postigo vd., 2022). Çevikbaş (2013) öğrencilerin öz güveni ile öğretmenlerin olumlu tepkileri arasında olumlu ilişkiyi öne sürmektedir. Diğer taraftan öğretmen tarafından sürekli olarak eleştirilmek öğrencide kaygı ve korkuya sebep olarak benliği zedeleyebilir (Uzun, 2003), öğrenci öz güveni azalabilir. Öğrencinin bir işi başardıktan sonra öğretmeninden davranışları ve tutumları hakkında olumsuz sözler duyması kendi hakkında olumsuz düşünceler oluşmasını sağlar ve öz güvenini zedeler (Akagündüz, 2006).

Veli görüşleri incelendiğinde; çocuklarının kendini ifade etmede, kendini daha değerli görmeye, sorumluluk almada, arkadaş edinmede, daha aktif olmada değişim yaşadıklarını belirten görüşlere rastlanmaktadır. Burada velinin öğrenciyi ilgi ile gözlemlemesi önemlidir. Veli çocuğu ilgi ile izleyip takip etmez ise, onunla iletişim kurmaz ise öğrencinin öz güvenindeki olumlu ya da olumsuz değişimlerin veli tarafından anlaşılamayacağı söylenebilir. Öte yandan ailenin yüksek ilgisinin yüksek öz güveni sağlayabileceğini ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Dubow vd., 1987'den Akt. Eldeleklioğlu, 2004; Soner, 2000). Öz güven düzeyinde aile ile ilişkinin önemini ortaya koyan başka çalışmalar da vardır. Demokratik aile tutumlarının çocuk öz güveni ile olumlu yönde ilişkili olduğu (Steinberg vd., 1990), ebeveyn-çocuk etkileşiminin fazla olduğu ailelerde öğrencilerin öz güven düzeylerinin daha fazla

olduğu (Cornel ve Grossberg, 1987; Demo vd., 1987; Nelson, 1984) bu çalışmalara örnek olarak verilebilir.

Sonuç

Bu araştırma okul temelli bir eylem araştırmasıdır. Bir dönem boyunca ilave etkinlikler yoluyla öğrenci öz güven değişiminin gözlemlenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan sınıfların öğretmenlerinin gözlemleri ve görüşleri araştırmanın en önemli veri kaynağıdır. Diğer taraftan veli görüşleri ile de veri kaynağı zenginleştirilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin öz güven gelişiminde okulun önemi birçok farklı çalışmada yer almıştır. Okulun bireyin sosyal şahsiyet kazanmasındaki önemi değerlendirildiğinde, öz güven gelişiminde etkili olması beklenen bir durumdur. Öğrencinin öz güveninin gelişimde öğretmen tutumu ve ilgisi, akran davranışı, sınıf içi etkinlikleri gibi unsurlar önem kazanmaktadır. Bu araştırma bu unsurlara odaklanmıştır. Araştırma sonucunda, bir eğitim öğretim döneminde yapılan ilave etkinlikler ile öğrencilerin ifade becerisi, iletişim, paylaşımcı olma, duygularını ifade etme gibi öz güvenin de göstergesi olan bazı davranışlarda değişimlerin öğretmenler tarafından gözlemlendiği görülmüştür.

Öneriler ve Sınırlılıklar

Araştırma sonuçları doğrultusunda politika yapıcılara, uygulayıcılara ve araştırmacılara bazı öneriler sunulabilir. İlk olarak öğrencilerin öz güveninin eğitim ortamlarında geliştirilebileceğine yönelik okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin farkındalıkları artırılabilir. Bu farkındalıkların yönetici ve öğretmenlerin okulda ve sınıfta öz güven geliştirmeye yönelik ilave çaba göstermelerine destek olabilir. İkinci olarak okul yöneticileri ve öğretmenlere yönelik öğrenci öz güveni gelişimi hakkında eğitimler ve çalıştaylar düzenlenebilir. Bu araştırmanın en önemli sınırlılığı müdahale sürecinin kısa olmasıdır. Bu tip araştırmalarda müdahale sürecinin uzun tutulması araştırma sonuçlarını daha belirginleştirerek, zenginleştirir. Araştırmanın diğer bir sınırlılığı okul yöneticisi ya da rehber öğretmen gözlemlerine yer verilmemesidir. Öğretmenler hem aktivite yürütücüsü hem de gözlemleyici olmuşlardır. Bu çalışmada dıştan bir gözlem daha iyi sonuçlar verebilirdi. Bu sınırlılıklardan yola çıkarak müteakip çalışmalarda veri kaynaklarının çeşitlenmesi, araştırma sürecinin uzatılması araştırmacılara önerilebilir.

Beyanlar

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu çalışma Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler ve Sanat Araştırma Kurulu'nun 27 Ekim 2022 tarihli Sayı: 17162298.600-241 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Yazar Katkısı: Makale yazarlarının çalışmada katkısı eşit orandadır.

Katılım Onayı: Ebeveynlerden ve çocuklardan yazılı ve sözlü onay alınmıştır.

Yayın Onayı: Bütün haklarımı temel eğitim dergisine devrettiğimi onaylarım. Makalede geçen ifade ve

açıklamalar yazarlara aittir.

Bilgilendirilmiş Onam: Tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Tüm katılımcılar ve aileleri çalışmanın amacı, veri toplama araçları ve yöntemi hakkında bilgilendirilmiştir. Katılımcılardan ve ailelerinden hem yazılı hem de sözlü katılım onayı alınmıştır. Tüm katılımcılar gönüllülük esasına göre çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcılar ve aileleri istedikleri zaman çalışmadan ayrılacaklarının farkındadır. Başvuru ve veri toplama süreci boyunca katılımcıların mahremiyetini ihlal edecek hiçbir davranış veya sözlü eylemde bulunulmamıştır. Veri işleme sırasında katılımcıların kimlikleri tamamen anonim tutulmuş ve katılımcıların mahremiyeti dikkate alınmıştır.

Finansman: Bu çalışmanın yürütülmesinde herhangi bir kurum veya kuruluştan fon kullanılmadı.

Bu çalışmanın bulguları Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğüne düzenlenen Geliştir Uygula Paylaş konulu ulusal kongrede sunulmuştur.

Kaynakça

- Akaküdüz, N. (2006). *İnsan yaşamında öz güven kavramı* (Sayı 1). Ümraniye Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü Yayınları.
- Al-Hebaish, S. M. (2012). The correlation between general self-confidence and academic achievement in the oral presentation course. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(1), 60-65. <http://dx.doi.org/10.4304/tpls.2.1.60-65>
- Anggeraini D. & Farozin, M. (2019). Interpersonal communication skills and self confidence of secondary school students: findings and interventions in *International Conference on Meaningful Education, KnE Social Sciences*, pages 140–145. <http://dx.doi.org/10.18502/kss.v3i17.4633>
- Azmadian, A. (2010). *Think your self successful: Rewire your mind, become confident and achieve your goals*. McGraw-Hill Companies, Inc.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: Freeman & Company
- Benabou, R., & Tirole, J. (2002). Self-confidence and personal motivation. *The Quarterly Journal of Economics*, 117(3), 871-915. <http://dx.doi.org/10.1162/003355302760193913>
- Bilgin, O. (2017). Ergenlerin Öz güven düzeyi ile yaşam amacı ve diğerleriyle olumlu ilişkiler arasındaki ilişki. *Yaşadıkça Eğitim*, 31(2), 55-66. <https://openaccess.iku.edu.tr/server/api/core/bitstreams/b0b1e8d6-ccfe-43c9-b6a6-51c869308315/content> adresinden 16 Şubat 2023 tarihinde alınmıştır.
- Carter, J. J., & Vartanian, L. R. (2022). Self-concept clarity and appearance-based social comparison to idealized bodies. *Body Image*, 40, 124–130. <http://dx.doi.org/10.1016/j.bodyim.2021.12.001>
- Colbeck, C. L., Cabrera, A. F., & Terenzini, P. T. (2001). Learning professional confidence: Linking teaching practices, students' self-perceptions, and gender. *The Review of Higher Education*, 24(2), 173-191. <http://dx.doi.org/10.1353/rhe.2000.0028>
- Cornell, D. G., & Grossberg, I. W. (1987). Family environment and personality adjustment in gifted program children. *Gifted Child Quarterly*, 31(2), 59–64. <http://dx.doi.org/10.1177/001698628703100203>
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research method: Choosing among five approaches*. Sage Publications.
- Derince, Z. M., & Özgen, B. (2015). Eylem araştırması. F. N. Seggie, Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*, içinde (s. 146-161). Anı Yayıncılık
- Çelik, İ. (2014). Ortaokul öğrencilerinin öz güven düzeyinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi: Afyonkarahisar örneği [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çevikbaş, M. (2013). Matematik öğretmenlerinin yanlışa verdikleri dönütlerin öğrenci öz güvenleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çoknaz, H., Yıldız, M., Erbil, E. & Altıntaş, H. (2018). Lise öğrencilerinin öz güven düzeylerinin karşılaştırılması. *İÜ Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 37-48. <https://dergipark.org.tr/en/pub/iuspor/issue/36948/417176> adresinden 10 Şubat 2023 tarihinde alınmıştır.
- Demo, D. H., Small, S. A., & Savin-Williams, R. C. (1987). Family relations and the self-esteem of adolescents and their parents. *Journal of Marriage and the Family*, 49, 705–715.

- <http://dx.doi.org/10.2307/351965>
- Eldeleklioglu, J. (2004). Çocuklarda öz güven gelişimi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), s.111–121.
- Fatma, F. (2015). A study of self-confidence of adolescents in relation to their gender, locality and academic achievement. *IJAR*, 1(12), 541-544.
- Gencer, N. (2019). İmam hatip lisesi öğrencilerinin öz güven düzeyleri hakkında nicel bir analiz. *Bilimname*, (40), 407-440. <https://doi.org/10.28949/bilimname.593973>
- Humphreys, T. (1999). *Çocuk eğitiminin anahtarı: Öz güven*. (Çev: T. Anapa). Epsilon Yayıncılık.
- Jankowski, T., Bąk, W., & Miciuk, Ł. (2022). Adaptive self-concept as a predictor of dispositional mindfulness. *Personality and Individual Differences*, 190, 111519. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111519>
- Johnson, A.P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı* (Y.Uzuner ve M.Özten Anay, Çev.), Anı Yayıncılık
- Kaharja, K., & Latipah, E. (2016). Pengaruh konseling Islami solution focused brief therapy terhadap self-esteem, *Jurnal Pendidikan Agama Islam*, 13(1), 99–116. <https://doi.org/10.14421/jpai.2016.131-07>
- Kanza, D. (2016). The importance of self-confidence in enhancing student's speaking skill-case study: Requirements for the Master Degree in Science of Languages. Biskra, Algeria
- Karamoy, K. Y., Wibowo, E. M., & Jafar, M. (2018). The implementation of self-instruction and reframing group counselling techniques to improve students' self-confidence. *Jurnal Bimbingan Konseling*, 7 (1), 1–6. <https://journal.unnes.ac.id/sju/jubk/article/view/21124/10391> adresinden 12 Şubat 2023 tarihinde alınmıştır.
- Karimi, A., & Saadatmand, Z. (2014). The relationship between self-confidence with achievement based on academic motivation. *Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review*, 33(2579), 210-215. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=0d0c85f628b7cffee329e2891242aace6d610c26> adresinden 12 Şubat 2023 tarihinde alınmıştır.
- Koç, S. & Gün, N. (2006). *Özsaygı: öncelikler listende kaçınıcı sıradasın?* (3. Baskı). İstanbul: Kuraldışı.
- Kulaksızoglu, A. (2006). *Erkenlik psikolojisi* (8. Basım). Remzi Kitabevi.
- Lane, J., Lane, A. M., & Kyprianou, A. (2004). Self-efficacy, self-esteem and their impact on academic performance. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 32(3), 247–256. <http://dx.doi.org/10.2224/sbp.2004.32.3.247>
- Lindenfield, G. (2004). *Kendine güvenen çocuk yetiştirme*. HYB
- Liu, W., & Gumah, B. (2020). Leadership style and self-efficacy: The influences of feedback. *Journal of Psychology in Africa*, 30(4), 289–294. <https://doi.org/10.1080/14330237.2020.1777033>
- Mağden, D. & Aksoy, A. (1993). Anne ve babaların çocuklarına karşı tutumlarını etkileyen etmenler. *Eğitim ve Bilim*.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber (S. Turan, Çev.). Nobel Yayınevi
- Midgley, C., Feldlaufer, H., & Eccles, J. S. (1989). Change in teacher efficacy and student self- and task-related beliefs in mathematics during the transition to junior high school. *Journal of Educational Psychology*, 81(2), 247–258. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.81.2.247>
- Nelson, G. (1984). The relationship between dimensions of classroom and family environments and the self-concept, satisfaction, and achievement of grade 7 and 8 students. *Journal of Community Psychology*, 12(3), 276–287. [http://dx.doi.org/10.1002/1520-6629\(198407\)12:3<0.CO;2-6](http://dx.doi.org/10.1002/1520-6629(198407)12:3<0.CO;2-6)
- Novitasari, E., & Hamid, A. Y. S. (2021). The relationships between body image, self-efficacy, and coping strategy among Indonesian adolescents who experienced body shaming. *Enfermeria Clinica*, 31, S185–S189. <https://doi.org/10.1016/j.enfcli.2020.12.019>
- Olsson, D., Gericke, N., & Pauw, J. B. (2022). Students' action competence for sustainability and the effectiveness of sustainability education. *Environmental Sciences Proceedings*, 14(1), 11. <https://doi.org/10.3390/environsciproc2022014011>
- Palavan, Ö. (2017). Impact of drama education on the self-confidence and problem-solving skills of students of primary school education. *Kastamonu Education Journal*, 25(1). 187-202, <https://doi.org/10.24106/kefdergi.308327>
- Patton, Q. M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün, S. B. Demir, Çev.). Pegem Akademi Yayıncılık
- Perkins, K. E. (2018). The integrated model of self-confidence: defining and operationalizing self-confidence in organizational settings (Doctoral dissertation). College of Psychology and Liberal Arts: Florida Institute of Technology, Melbourne.
- Pişkin, M. (2000). Özsaygı geliştirme eğitimi, Kuzgun, Y (Edt.), *İlköğretimde rehberlik*, Nobel Yayınları, ss. 95–123.
- Postigo, Á., Fernández-Alonso, R., Fonseca-Pedrero, E., González-Nuevo, C., & Muñiz, J. (2022).

- Academic self-concept dramatically declines in secondary school: personal and contextual determinants. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(5), 3010. <https://doi.org/10.3390/ijerph19053010>
- Pulford, B. D., & Sohal, H. (2006). The influence of personality on HE students' confidence in their academic abilities. *Personality and Individual Differences*, 41(8), 1409-1419. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.05.010>
- Reinodt, S., Haglund, E., Bremander, A., Jarbin, H., & Larsson, I. (2022). Adolescents' long-term experiences of manageability, comprehensibility, and meaningfulness of a group-based exercise intervention for depression. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(5), 2894. <https://doi.org/10.3390/ijerph19052894>
- Rubio, R. A. (2007). *Self-esteem and foreign language learning*. Cambridge Scholars Publishing.
- Soner, O. (2000). Aile uyumu, öğrenci öz güveni ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 249-260. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruaeabd/issue/381/2393> adresinden 30 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.
- Steinberg, L., & others. (1990), Authoritative parenting and adolescent adjustment across varied ecological niches. National Center On Effective Secondary Schools, Madison WI.
- Sümer, N., & Anafarta-Şendağ, M. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 86-101. http://www.nebisumer.com/wp-content/uploads/2016/01/Orta_Cocukluk_Ebvyn_Baglanma.pdf adresinden 30 Ocak 2023 tarihinde alınmıştır.
- Şahin, Z. (2016). İlkokul öğrencilerinde dil ve konuşma bozukluğunun öğrencilerin öz güvenleri üzerine etkisi: 50. Yıl Ortaokulu ve dilkonmer örneği [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Şar, A. H., Avcu, R., & Işıklar, A. (2010). Analyzing undergraduate students' self-confidence levels in terms of some variables. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 5, 1205-1209. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.262>
- Tao-Tao, L. L. M. (2022). Mediating effect of spiritual attitude and involvement on the relationship between self-esteem and psychological well-being among let examinees. *Nazhuna: Jurnal Pendidikan Islam*, 5(1), 1-10. <https://doi.org/10.31538/nzh.v5i1.1801>
- Temel, F.ve Aksoy, A. (2001). *Ergen ve gelişimi: Yetişkinliğe ilk adım* (2. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Turan-Başoğlu, S. (2007). Sınav kaygısı ile öz güven arasındaki ilişkinin erinlik döneminde incelenmesi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uzun, M. (2003), 9-14 Yaş grubu çocukların benlik kavramı ve saldırganlığı pekiştirici faktörlerin belirlenmesi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Verma, R. K., & Kumari, S., (2016). Effect of self-confidence on academic achievement of children at elementary stage. *Indian Journal of Reseach*, 5(1) 81-83.
- Yavuzer, H. (2002). *Çocuk psikolojisi* (25. Baskı). Remzi Kitabevi.
- Yörüköğlu, A. (1990). *Gençlik çağı. Ruh sağlığı ve ruhsal sorunlar* (7. Basım). Özgür Yayınları,.
- Zainuddin, M., Syam, Y., & Yusuf, S. (2020). Translation of self-efficacy scale (SCSES) stoma care instruments Indonesia version: Test validity and reliability. *Enfermeria Clinica*, 30, 439-443. <https://doi.org/10.1016/j.enfcli.2019.07.133>

Extended Abstract

Background

Schools are environments where children socialise in a planned way. Therefore, research on gaining self-confidence in schools is extensive. When the positive results of self-confidence and the negative results of low self-confidence are evaluated, the importance of supporting self-confidence, especially at a young age, becomes apparent. This situation provides the basis for researchers to conduct studies on supporting self-confidence in primary school students.

Purpose

The project was initiated with the aim of conducting academic studies that support school development through school-based action research. In this study, the objective was to implement activities that support self-confidence with primary school students and to evaluate the awareness

created by these activities in students.

Method

The research is an action research. In this study, data were collected through the use of open-ended questionnaires, semi-structured interview forms, and structured and unstructured observation forms. Seven teachers and their classes participated in the study.

The initial data collection phase of the study aimed to obtain information about the current situation prior to the commencement of the activities. To this end, at the outset of the academic year, an interview form was dispatched to the seven participating teachers, accompanied by their respective classes, to ascertain their perspectives on the evolution of self-confidence. The teachers of the participating classes completed the structured observation forms independently for their students, and then provided their evaluations on the unstructured observation forms. While continuing to implement the activities designed to enhance students' self-confidence, teachers conducted two rounds of student process evaluation observations at regular intervals. At this juncture, the teachers collected data through the use of structured and unstructured observation forms. At the conclusion of the academic term, the teachers were once again queried regarding the development of their students' self-confidence. Furthermore, open-ended questionnaire questions were posed to the parents, and student observations were conducted and recorded for the final time.

Results

Upon examination of the observations and evaluations conducted by the teachers, a notable shift was observed in the behaviours of the students, which could be indicative of an increase in self-confidence. It was observed that the students were more forthcoming in expressing their thoughts during the period under review, and that there was a discernible positive development in their ability to take a leading role. It was observed that the students began to provide more candid responses to the questions posed to them towards the conclusion of the project. The most striking change in the teachers' observations of the students' mood markers was the consistent happy expressions observed at the beginning of the project. However, as the project progressed, the students' moods began to diversify. An important indicator of self-confidence is the ability to share feelings and thoughts in an open and honest manner. The diversification of the emotions shared by the students may be a consequence of their enhanced ability to express their emotions. It was observed that students who had previously demonstrated reluctance to participate in team games in the classroom during the semester exhibited a greater willingness to do so towards the end of the semester. Furthermore, their cooperation and communication processes improved.

Upon analysis of the teachers' views on the development of self-confidence, it was observed that the views expressed in the initial interview, at the commencement of the research, indicated that self-confidence would develop through education, family, and activities. However, in the subsequent interview conducted at the conclusion of the research, the teachers' opinions shifted, with the view that self-confidence would develop through education becoming the predominant perspective. Upon analysis of the teachers' opinions regarding the self-confidence of their students, it was observed that some teachers perceived their students as self-confident in the initial interview. Furthermore, the teachers underscored the significance of familial influences on self-confidence, citing instances where students in their classes exhibited difficulty in expressing emotions and lacked confidence in public speaking. In the second interview, it was observed that the responses provided by the teachers regarding self-confidence included a greater number of behaviours indicative of self-confidence. The teachers did not categorize the students in the class as either self-confident or insecure. Instead, they described student behaviors as "expression with proper expression" and "expressing their feelings." Upon analysis of the responses provided by parents in the questionnaires, it was observed that at the conclusion of the academic term, their children exhibited a heightened sense of self-worth and verbal expression, demonstrated

independent completion of homework and other assigned tasks, initiated inquiries, and demonstrated a shift in the manner in which they expressed their opinions.

Discussion, Conclusion, and Suggestions

In the action research, which aimed to foster self-confidence in students through activities, teachers observed that students in their classes exhibited positive changes in their ability to ask about subjects they did not understand, their capacity for adaptation, their expression skills, their communication abilities, their self-confidence, and their entrepreneurial spirit. These findings are consistent with the behaviours indicating self-confidence as described in the literature. In the interviews conducted with the teachers at the outset and conclusion of the process, it was observed that their perspectives on the development of self-confidence underwent a transformation. At the conclusion of the project, the participants focused on the role of education and activity in the development of self-confidence. Upon analysis of the parents' opinions, it was observed that their children exhibited alterations in their self-expression, perception of self-worth, responsibility, social engagement, and physical activity. The most significant limitation of this study is the brief intervention period. Extending the intervention process in future research would enhance the quality of the results by providing more comprehensive insights. Another limitation of the study is that school administrator or counsellor observations were not included. Based on these limitations, it can be recommended that future studies diversify the data sources and extend the research process.

Author and Affiliations / Yazar ve Bağlantılar

Musa Kazım Demir¹ , **Hatice Turan Bora²** , **Hale Çırmık³** , **Şükret Önkür⁴** , **Gökhan Atan⁵**

Sorumlu Yazar **Hatice Turan Bora**

haticeturan@baskent.edu.tr

¹ Akşemsettin Primary School, Ankara, Türkiye, musakazimdemir@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5572-0003>

² Department of Educational Sciences, Başkent University, Ankara, Türkiye, haticeturan@baskent.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7335-5019>

³ Akşemsettin Primary School, Ankara, Türkiye, halergul@windowslive.com, <https://orcid.org/0009-0007-9071-7740>

⁴ Akşemsettin Primary School, Ankara, Türkiye, onkursohret@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0002-7131-0519>

⁵ Akşemsettin Primary School, Ankara, Türkiye, gokhanrasmus@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0008-3301-7446>